

- 1 פסקי רי"ד מסכת חולין מהדורה בתרא דף ו עמוד א
- 2 ר' שמעון בן אלעזר שדריה ר' מאיר לאיתויי חמרא מבי כותאי, אשכחיה ההוא סבא, אמ' ליה ושמת סכין בלועך אם
3 בעל נפש אתה46. הלך ר' שמעון בן אלעזר וספר דברים לפני ר' מאיר וגזר עליהן. מאי טעמא, אמ' רב נחמן בר
4 יצחק דמות יונה מצאו להם בראש הר גריזים שהיו עובדים אותה. אין לפרש ונעשו משומדים לע"ז, דמשומד לע"ז
5 כי אחרים עומדים על גביו שפיר דאמי47, אלא הכי בעית לפרושי, ואיגלאי מלתא דגירותן לאו לשם שמים הוות,
6 וגירי אריות הן, והרי הן גוים גמורים48.
- 7 חידושי הרמב"ן מסכת חולין דף ו עמוד א
- 8 הא דאמרינן ולא קבילו מיניהו. נ"ל משום דאינהו הוו גזרי בהו משום מייעוטא ולא קבילו מיניהו דסברי לה כרבנן
9 דלא חיישי למיעוטא, ובדורות האחרונים נתקלקלו הכותיים ושבו המקולקלים להיות רוב או מחצה, וכן מצאתי
10 בירושלמי במס' ע"ז (פ"ה ה"ד) כותאי דקסרין בעו מר' אבהו אבותיכם היו מסתפקין משלנו ואתם מפני מה אין
11 אתם מסתפקין משלנו, אמר להם אבותיכם לא קלקלו מעשיהם ואתם קלקלתם מעשיכם, ור' אבהו הוא שגזר
12 עליהם בכאן אלמא מפני שקלקלו מעשיהם יותר משל אבותיהם הוא שגזר לפיכך קבלו מהם ולא מן הראשונים,
13 אבל רש"י ז"ל כתב שלא רצו לפרוש מן הכותיים שהיו רגילין בהם ובדורו של ר' אמי היה אפשר להם לפרוש, ואם
14 כן אין גזרתם אלא מפני חששא דמיעוטא וקיימא לן אין חוששין למיעוטא
- 15 בית הבחירה (מאירי) מסכת כתובות דף כט עמוד א
- 16 והנתינים אף הם בכלל חייבי לאוין והם בני הגבעונים שנתגירו דרך שקרות והשאירום ולא להחזיקם בגרים
17 גמורים לענין חתנות אלא שהם חייבים בתרי"ג מצות והוא שאמרו בתלמוד המערב הלכה א' נתינים לא חששו
18 להם אלא משום פסול משפחה דאין תימר משום עבדות מעתה הבא על נתינה לא יהא לה קנס ועוד אמרו שם
19 נתינים יהושע ריחקם ומה שאמרו בתלמוד שלנו יבמות ע"ח ע"ב שדוד גזר עליהם שמא נשתכח וחזר דוד וריחקם
20 אבל מכל מקום נשאר באיסור חתנות מעיקר גרותם שבימי יהושע ומתוך כך איסור חתנות שלהם מן התורה והוא
21 שאמרו עליה בגמרא ממזרת ונתינה איכא ביניהו למאן דאמר ראוייה לקיימה הא נמי אינה ראוייה והביאה מן
22 המקרא ר"ל ולו תהיה לאשה אשה הראוייה לקיימה
- 23 בית הבחירה (מאירי) מסכת כתובות דף כט עמוד א
- 24 והכותית ואף היא שנויה לדעת האומר גירי אריות הן ונשאר באיסור חתנות אלא שמכיון שחייבין במצות הרי הן
25 כשאר חייבי לאוין אלא שכבר עשאום אחר כן כגוים גמורים ויש שואלין ואם לדעת גירי אריות נאמרה היכי יהיבין
26 להן קנס דאזלה ואכלה בגיותה ואם משום שלא יהא חוטא נשכר הרי אמרו בפרק ראשון י"א ע"א שאין נותנין קנס
27 מטעם זה אלא לאשה העומדת בחזקת ישראלית ואינה שאלה שמכל מקום הואיל וישנה בכלל מצות לאו גיות
28 מיקרי ואף על גב דמיתוקמא מתניתין אליבא דר' מאיר ואיהו הוא דאמר גירי אמת הן כדאיתא בבבא קמא ל"ח ע"ב
29 מכל מקום הסוגיאיות מתחלפות בכמה מקומות
- 30 קרן אורה מסכת יבמות דף יז עמוד א
- 31 גמרא איכא דאמרי. א"ל לא זזו משם עד שעשאום כעובדי כוכבים גמורים. ואפשר לומר דלענין קדושין קאמר
32 דעשאום כעובדי כוכבים, דלענין זה הפקיעו הקדושין, אבל לשאר מילי לכאורה אי אפשר לעשות כעובד כוכבים,
33 כיון שמן הדין ישראלים הם. אבל מלישנא דקרא דמיייתי כי בנים זרים ילדו משמע דלכל מילי כעובד כוכבים שוינהו,
34 ועל פי הנביאים ורוח הקודש נעשה זאת. ואפשר דכל שננטע בימים הקדמונים בין עובדי כוכבים היה דינו לגמרי
35 כעובד כוכבים, ויש לקיים בזה דברי מהרש"ל ז"ל שכתב לעיל (ט"ז ע"ב) בתוס' ד"ה אמוראי נינהו דכל שנהג
36 מעצמו כעובד כוכבים לא היה לו דין ישראל, ומהרש"א ז"ל הקשה עליו דהא ישראל מומר הוה. ולפי הנ"ל י"ל דכל
37 שננטע בין העובדי כוכבים הרי היה בכלל תקנה זו להעשות כעובדי כוכבים גמור.
- 38 ולענין מה שאמרו ז"ל (חולין ו' ע"א) על הכותים דעשאום כעובדי כוכבים נחלקו הפוסקים אי גם לכל מילי שוינהו
39 כעובדי כוכבים. ומכאן ראה דעובדי כוכבים גמורים הם. ויש לחלק ודו"ק. ועיין בזה במרדכי פרק החולץ (סימן כט)

- 1 לענין יבם מומר דדעת הגאונים ז"ל דאינה צריכה חליצה, ודברי הר"ר אברהם הגדול שם. ומהא דקאמר לקמן רב
 2 כהנא קמיה דרב יהודה עתידי ישראל דעבדי יומא טבא כי חרבה תרמוד, ופרש"י ז"ל משום שיש בהם ממזרים
 3 ומטמעי בישראל ופוסלין אותן, משמע דדוקא ההוא דרא שווינהו כעובדי כוכבים, אבל לא בשאר הנטמעים. דהא
 4 תרמוד גם כן נטמעו בין העמים ואפילו הכי יש בהם חששת ממזרות. אלא דבלאו הכי יש לדקדק בדברי רש"י ז"ל
 5 דהא פסולי דתרמוד הוא משום עבדי שלמה, ולמ"ד דכותי ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר. אבל רב יהודה
 6 ס"ל דהולד כשר, ואם כן כשרים הם. וי"ל דמכל מקום מתערבין זה בזה וזה נושא אחותו וזה נושא בתו, כמ"ש
 7 רש"י ז"ל לעיל בהא דאמר ר"י וכולן לפסול
- 8 שו"ת הרשב"ש סימן תרטו
- 9 דין. הרב ר' חסדאי בר' יהודה הזקן ז"ל כתב במסכת ע"ז בפרק אין מעמידין גבי מילת כותי שכותי שקדש קדושין
 10 קדושין ודן אותו כישראל משומד, ויראה כי כוונתו היא דמדינא דקדושין קדושין. ואני תמה מדבריו ז"ל, שאעפ"י
 11 שאמרו כן בישראל משומד ואפילו בגר שחזר בו כדאיתא בפרק החולץ אין הדין כן בכותי לעניות דעת, לפי
 12 שהכותים לא מפני שחזרו ונשתמדו בלבד אנו דנים אותם כגויים אלא גזרת חכמים היא, וכבר היה הדבר
 13 במחלוקת אצלם אם גרי אריות ניהו או גרי אמת כדאיתא בפ"ק דחולין ובפרק שור שנגח ובדוכתי אחריני, ומחמת
 14 שמצאו להם דמות יונה בהר גריזים ועבדוהו גזרו בהם חכמים ז"ל להיות גויים גמורים כדאיתא בפ"ק דחולין,
 15 ומלשון עשאום כגויים גמורים משמע שגזרה היא שגזרו בהם בכך ודיניהו לכל מילין כגויים גמורים ולא כישראל
 16 משומד וכגוי שחזר בו דאלו הנהו קדושייהו קדושין כדאיתא בפרק החולץ, אבל כותים כיון שמחמת גזרה עשאום
 17 כגויים גמורים קדושייהו לאו קדושין.
- 18 וראה לדבר מדאמרינן בסוף פ"ק דיבמות ואיתא בהלכות הרי"ף ז"ל בפרק האומר בקדושין, א"ר יהודה א"ר אסי
 19 גוי שקדש בזמן הזה חוששין לקדושיו שמא מעשרת השבטים הוא ואיתאמרי בה תרי לישני וכלישנא בתרא אמרי
 20 כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי לא זזו משם עד שעשאום גויים גמורים שנאמר בה' בגדו כי בנים זרים ילדו,
 21 ובלא ספק דהאי פסוקא לאו דינא הוא בכל גוי נמי הבא על בת ישראל הולד ליהווי כגוי גמור דליכא מאן דאמר הכי
 22 וההיא דשמואל לא אמר אלא על אותו דור בלבד דנשים בציון ענו כדמוכח בפ"ק דיבמות, וכן כתב הרשב"א ז"ל
 23 בפ"ב דיבמות גבי מי שיש לו מכל מקום וכו' חוץ ממה שיש לו מן השפחה הנכרית, וכיון דגזרת חכמים היא להיות
 24 גויים גמורים וקדושייהו לאו קדושין הכי נמי כותים דלא זזו משם עד שעשאום גויים גמורים.
- 25 ואף על גב דמדינא גרים הם, ואפילו הוו גרי אריות דהא אמרינן בפ"ב דיבמות והלכתא כלם גרים, כלומר בין
 26 שנתגיירו מחמת יראה או מחמת שלחן מלכים, וגר נמי שחזר בו דינו כישראל שנשתמד א"כ זה שאמרו בכותים לא
 27 זזו משם עד שעשאום גויים גמורים משום קנסא הוא ולא משום דינא, ולישנא דגמרא התם בלשון גזרה הוא נאמר
 28 דהא שיילינן מאי טעמא גזור בהו וכן נזכר שם כמה פעמים לשון גזרה אלמא קנסא הוא ולא דינא, והרי כותים
 29 שבהר גריזים שמצאו דמות יונה ועבדוהו לאו רובא דעלמא ניהו ולמיעוטא ליכא דחייש בכולי תלמודא אלא ר' מאיר
 30 בלחוד ולית הלכתא כוותיה, והכא בכותאי רבן גמליאל ובית דינו עבדי כר' מאיר למיגזר בהו ורב אמי ורב אסי נמי
 31 גזור בהו, אלא לאו משום עבדותם לדמות יונה בלחוד הוא אלא משום מעשיהם מקולקלים ולפיכך גזור עלייהו,
 32 והכי מוכח בירושלמי בפרק אין מעמידין כתבו הרמב"ן ז"ל בחולין ובפרק איזהו נשך. לאו דוקא בהני בלחוד דהא
 33 מקמי גזרת רב אמי ורב אסי לא היו מבטלין רשות, דמשנה שלימה שנינו הדר עם הנכרי או עם מי שאינו מודה
 34 בערוב הרי זה אסור, ופירשו בגמרא בפרק בכל מערבין דמי שאין מודה בערוב הוא כותי, ומשנה זו נשנית קודם
 35 גזרת רב אמי ורב אסי דאמוראי ניהו וכמה שני בתר המשנה הוו, אלא הכי קאמר דר' אמי ור' אסי באו וגזרו
 36 עליהם אפילו בדבר שאיסורו מדברי סופרים ונמצא שהם גויים גמורים שאפילו ביטול רשות דליתיה אלא משום
 37 שמא ילמד ממעשיו הוו כגוי נמי, ואין הכוונה שר' אמי ור' אסי גזרי בהו אלא שבאו לדייק הלשון דאמר כגויים
 38 גמורים ופירשו שאפילו בדבר שהוא מדבריהם חשבינן להו כגויים גמורים, ועוד ששמועה זו של גזרת כותים היא
 39 של ר"ג ור' מאיר שהם גזרו בהם בתחלה ולר"ג ור' מאיר צדוקי אינו אוסר וכותי לדידהו אוסר א"כ הוה ליה כותי
 40 כגוי ולפיכך פירשו דילמא חשבינן להו כגויים גמורים לבטל רשות אף על גב דאליבא דר"ג ור' מאיר צדוקי לא מבטל
 41 רשות וכותי דיניה כצדוקי ואי לאו גזרה א"כ משום גזרה הוו להו כגויים גמורים, כך פירש הרמב"ן ז"ל בפ"ק דחולין,
 42 אלמא כותים גויים גמורים הם וגזרת חכמים היא, הילכך לא היו דינייהו כגר שחזר בו אלא כגוי גמור, ולפיכך משמע
 43 דקדושייהו מדינא לא הוו קדושין, כך נראה לי.